

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO II. ★ 1961 ★ ŠT. 12

NOVOTEKS
glasilo delavskega sveta
Tekstilne tovarne
NOVOTEKS
Novo mesto

1961
Letnik II.
Št. 12 (15)
December

Izdaja:
delavski svet

Ureja:
uredniški odbor

Odgovorni urednik:
Samo Medic

Naslov uredništva:
Novoteks, Novo mesto
Foersterjeva 10
telefon 31, 71

Zunanja oprema:
Bojan Brovet

Tisk naslovne strani
in vezava:
Valvazorjeva tiskarna
Videm-Krško

Naklada:
700 izvodov

VSEBINA:

Iz zasedanj samoupravnih organov
Naših upokojencev nismo pozabili
O produktivnosti dela
Nekaj navodil iz zakona o zdravstvenem zavarovanju
Tudi mladina je delavna
Novomeški tekstilci med vojno
Bili smo na ekskurziji
Ustanovili bomo moto krožek
Športne igre med oddelki
Naša kronika
Ena za razvedrilo

Vsem članom našega kolektiva se zahvaljujemo za požrtvovalno delo v minulem letu z željo, da bi tudi v prihodnjem letu vložili vse svoje sile za nadaljnji napredek podjetja

Obenem želimo kolektivu uspehov polno novo leto

Delavski svet

IZ ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Na 6. seji upravnega odbora je vodja finančnega sektorja obrazložil članom upravnega odbora pokazatelje iz periodičnega obračuna podjetja za čas od 1.1. do 30.9.1961. Posebej pa je še poročal o obračunu prodajalne in menze.

V razpravi po poročilu je bilo ugotovljeno, da so uspehi zadovoljivi, saj bomo presegli planirani celotni dohodek, čeprav je bil plan visok.

Upravni odbor je na osnovi podatkov iz finančnih analiz o sredstvih podjetja sklenil predlagati delavskemu svetu, da damo občini 7,000.000 din dotacije iz sklada skupne porabe in 10,000.000 din posojila investicijskemu skladu iz poslovnega sklada.

Ker na ljubljanskem sejmu tekstila sklenemo največ pogodb o prodaji blaga, je upravni odbor sklenil, da tudi letos sodelujemo na tem sejmu in na modni reviji.

Nadalje je bil sprejet sklep, da objavljamo v gledališkem listu Mestnega ljudskega gledališča oglase v skupnem znesku 1,100.000 din. Mestno ljudsko gledališče pa bo gostovalo v Novem mestu z devetimi predstavami.

Po daljši razpravi je upravni odbor tudi sklenil:

- da avto Kombi uporabljamo le za nabavno službo, za posebne vožnje pa le s potnimi nalogi; uporablja se ga torej samo za potrebe podjetja;
- predlagati svetu uprave in zunanjih obratov, da zmanjša število zaposlenih šoferjev, ker bomo prodali dva avtomobila;
- da je prepovedano parkiranje vseh privatnih avtomobilov na dvorišču tovarne;
- da je prepovedano vsakršno opravljanje uslug posameznikom v garaži;
- da morajo biti vsa motorna vozila in kolesa parkirana na za to urejenih parkirnih prostorih;
- da šoferji naj odpeljejo avtomobile iz podjetja tik pred odhodom na potovanje in pripeljejo avtomobile v podjetje takoj po vrnitvi s potovanja;
- da mora vodja transporta vpisati na potni nalog datum in čas, ko šofer lahko odpelje avtomobil iz podjetja;
- da morajo vratarji v obratu I v Novem mestu in v obratu II v Metliki vpisati na potni nalog čas odhoda in prihoda vsakega našega avtomobila;

- da mora vodja transporta kontrolirati kilometrino in čas vožnje na potnem nalogu;

Po razgovoru o prodaji osebnega avtomobila je upravni odbor sklenil, da imajo prednost kupci iz podjetja, prodajna cena pa se določi na osnovi uradne ocenitve. Upravni odbor je tudi razpravljajal o prošnji graditeljev stanovanjskih hiš za prevoz s tovornimi avtomobili po znižani ceni. Po daljšem razgovoru je bilo soglasno sklenjeno, da se prošnji ne ugoti, ker ne bi bili s tem vsi člani kolektiva v enakem položaju, razlika v ceni pa bi se morala kriti iz osebnih dohodkov. Sprejet je bil tudi predlog, da posredujemo pri blagajni samopomoči, da bi vsi graditelji stanovanj dobili na osnovi potrebnih dokumentov pri njej primerno posojilo.

Po razgovoru o možnosti nakupa agregata za strojno rezanje je upravni odbor sklenil, da predlaga delavskemu svetu, da ga kupi, ker nam je nujno potreben. Na 4. seji upravnega odbora je bil sprejet sklep, da se mora pregledati cenik za plačevanje po enoti proizvoda za enoto tkalnica. Pregled in ponoven preračun je bil izvršen. Pokazalo pa se je, da so dejanski stroški za izdelavo 1 m surovega blaga nekoliko nižji, obratna režija pa je nekoliko narasla. V končnih cenah so ceniki za posamezne artikole pravilni. Novi artikli, ki smo jih že začeli proizvajati, pa se računajo po novih cenikih.

Na koncu se je je upravni odbor še negativno rešil več prošenj za reklamne oglase ali denarno podporo.

Ugodno pa je rešil prošnjo Dolenjskega lista za objavo čestitke za 29. november za znesek din 80.000.-.

Ravno tako je bila odobrena denarna podpora Zavodu za izobraževanje kadrov in produktivnosti dela Novo mesto.

Na 5. zasedanju delavskega sveta je predsednik upravnega odbora poročal o delu upravnega odbora. V razpravi je vodja prodaje seznanil člane delavskega sveta z novimi prodajnimi pogoji, po katerih prodajamo naše artikole že en mesec. Iz dnevnih poročil trgovskih zastopnikov je razvidno, da prodaja zadovoljivo poteka in da gredo v promet vsi artikli. Za konfekcijska podjetja pa imamo izdelane posebne artikole, s katerimi smo nekatera konfekcijska podjetja že seznanili.

Na zalogi imamo precejšnjo količino blaga, katerega težko prodajamo, zato ker je na tržišču veliko sličnega blaga po nižji ceni. Tem artiklom bomo zato morali znižati ceno.

Po daljšem razgovoru o predlogih upravnega odbora je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

- sprejme se predlog upravnega odbora, da damo občini 7,000.000 din dotacije iz sklada skupne porabe in 10,000.000 din posojila iz poslovnega sklada investicijskemu skladu občine;
- v gledališkem listu Mestnega ljudskega gledališča v Ljubljani bomo objavljali reklamne oglase;
- kupili bomo agregat za električno varjenje;
- po potrebi bomo znižali cene ženskemu blagu, ki ga imamo na zalogi;
- graditeljem stanovanjskih hiš bomo dali pri blagajni samopomoči posojilo v višini do 120.000 din z odplačilnim rokom po vselitvi v stanovanje na daljše obroke, če bodo predložili potrebno dokumentacijo.

Člani delavskega sveta so se v nadaljevanju zasedanja seznanili s količinskim doseganjem plana po oddelkih za obdobje od 1.1. do 30.9.1961 in z glavnimi podatki iz periodičnega obračuna za tretje tromesečje za podjetje, prodajalno in menzo. V razpravi je bilo ugotovljeno, da smo dobro gospodarili. Že do 30. 9. 1961 smo ustvarili dovolj sredstev za odplačilo anuitet, ki zapadejo v letu 1962. Z vsemi sredstvi, ki jih bomo ustvarili v zadnjem tromesečju v letošnjem letu, pa bo lahko razpolagal delavski svet po potrditvi zaključnega računa za leto 1961.

Člani delavskega sveta so nato obravnavali predlog pravil podjetja. Upravni odbor in sveti enot so na svojih sejah že obravnavali predlog pravil podjetja in sklenili, da jih predlagajo z manjšimi popravki delavskemu svetu v potrditev.

Z nekaj manjšimi popravki je nato delavski svet po daljši razpravi sklenil sprejeti pravila podjetja.

Pred leti nam je Splošno trgovsko podjetje Metlika odstopilo dva družinska stanovanja. Sedaj pa Splošno trgovsko podjetje Metlika stanovanji nujno potrebuje in zahteva, da vsaj eno stanovanje takoj izpraznimo. Delavski svet je sprejel sklep, da kupimo stanovanjsko montažno hišo, ker bomo na ta način lahko najhitreje izpraznili stanovanje.

Delavski svet je tudi sklenil, da se strinja z novo obrestno mero 6 % za vsa posojila, ki je bila določena z uredbo o povišanju obrestne mere vseh posojil, ker nimamo dovolj sredstev, da bi ta posojila takoj vrnili.

Nadalje je delavski svet sklenil, da kupimo pisalni stroj in računski stroj znamke FACIT. Delavski svet je nato dodelil 200.000 din Občinskemu odboru SZDL Novo mesto in 200.000 din Občinskemu odboru ZSDL Metlika za prevoz Dedka Mraza.

S.M.

NAŠIH UPOKOJENCEV NISMO POZABILI

Ko smo letos proslavljali v našem kolektivu 29. november, smo se ob tej priliki spomnili tudi naših upokojencev ter jih povabili v podjetje. Ob določenem času smo se v prostorih menze ponovno sestali s tovariši in tovarišicami, s katerimi smo dolga leta delali v tovarni. Ob prazničnem razpoloženju so naše upokojence pozdravili predstavniki političnih organizacij in delavskega samoupravljanja ter jim ob tej priliki izročili čestitke. Nemalo pa so bili presenečeni, ko so poleg čestitk prejeli še vsak po 20.000 dinarjev kot priznanje svojega kolektiva. V imenu vseh upokojencev se je kolektivu iskreno zahvalil tov. Stane Škufca, nato pa se je ob pripravljeni zakuski razvila živahna debata. Pogovor je bil zelo razgiban, saj smo obujali spomine na marsikatero lepo pa tudi težke ure, ki smo jih preživeli v tovarni.

Tako je kolektiv na skromen, a vendar dostojen način pokazal svojim upokojencem, da jih nismo pozabili, da smo jim za ves vložen trud še vedno hvaležni in da jim želimo še mnogo sreče.

Da nam bo to srečanje še bolj ostalo v živem spominu, smo se ob koncu tudi skupno fotografirali.

B.B.

O PRODUKTIVNOSTI DELA (Nadaljevanje)

Produktivnost in njeno merjenje v FLRJ

Produktivnost dela v ekonomskem smislu je odnos med skupno količino dela, ki je stvarno potrošen za proizvodnjo določene količine blaga, in količino dela, ki je povprečno družbeno potreben, da se potroši za proizvodnjo te količine blaga. Produktivnost je določena z ene strani s količino živega dodatnega dela (ki ustvarja narodni dohodek) ter preje opredmetenega dela, prenešenega v toku proizvodnje s sredstev za delo (amortizacija), in dela, vsebovanega v predmetih dela, kakor tudi količine, ki so stvarno potrošene, nasproti količinam teh istih kategorij, ki so povprečno družbeno potrebne, da se potrošijo.

Za računanje produktivnosti dela v nekem podjetju je potrebno:

- 1) koliko je konkretno potrošenega živega in opredmetenega dela v procesu proizvodnje in kolikšna proizvodnja je dosežena;
- 2) ali so proizvodi tega dela bili družbeno potrebni in koristni, to je ali so v danih pogojih obstojale potrebe takih proizvodov;
- 3) koliko je povprečno družbeno potrebno za proizvodnjo v tej periodi.

Organizacijske in ekonomske komponente v borbi za povečanje produktivnosti dela

Produktivnost je predvsem ekonomska kategorija. Povišanje življenskega standarda je mogoče doseči s povečanjem produktivnosti. Produktivnost se najlažje poveča z dobro organizacijo dela, ta pa bazira na znanstvenih principih. Sodobna organizacija dela je osnovana na principu optimalnosti. Pri pojmu optimalnost so važni trije faktorji:

- čim večja količina proizvodnje,
- čim manj stroškov,
- čim boljša kvaliteta proizvodov.

Maksimalna proizvodnja je lahko najcenejša, ali pa tudi ne, vsekakor pa ni najkvalitetnejša. Zato je potrebno vedeti, kje in kako nastanejo stroški na delovnem mestu, oddelku ali v celém podjetju. Od višine nastalih stroškov je odvisna ekonomičnost pa tudi rentabilnost podjetja. Na ta način pridemo do sestavine v borbi za večjo produktivnost. Znano je, da obstoja tehnični ali fizični izraz produktivnosti, ki se meri v glavnem z razmerjem proizvedene količine in za to potrošenih delovnih ur.

Poleg tehničnega izraza obstoja še ekonomski izraz produktivnosti, ki se meri predvsem z razmerjem vrednosti stvarnih stroškov nasproti predvidenim, to je standardnim stroškom. Čeprav se pri nas stalno povečuje proizvodnja po količini, se produktivnost ni povečala tako, kot bi bilo zaželeno. Da bi se proizvodnost povečala, je treba stalno paziti na racionalizacijo proizvodnje in poslovanja sploh.

Naš cilj ni naprezanje delavcev, ampak večja produktivnost, dosežena z uvajanjem boljših delovnih metod kot tudi ostalih pogojev, ki pozitivno vplivajo na produktivnost. Velik vpliv na porast produktivnosti ima tudi avtomatizacija, katere

cilj je:

- normiranje in standardizacija,
- tipizacija,
- specializacija.

Organizacijski oddelek

V podjetjih bi bilo potrebno formirati oddelke za organizacijo in vprašanja produktivnosti. V teh oddelkih bi morali biti zaposleni tako tehniki kot ekonomisti. Naloga te organizacije bi bila;

- sestav in spremljanje proizvodnega plana,
- analize obračuna proizvodnje,
- merjenje produktivnosti, (fizične in ekonomske),
- primerjanje podatkov s podatki ostalih podjetij v FLRJ kot tudi mednarodnimi,
- izobrazba kadrov,
- statistična kontrola kvalitete, itd.

To bi še bolj poudarilo sodelovanje med poedinimi sektorji - tehničnim, komercialnim in finančnim.

Ekonomska stran produktivnosti

Da bi lahko poedine tehnične podatke izrazili še v ekonomskih pokazateljih, je potrebno, da imamo organizirano evidentiranje ter obračunavanje stroškov in to po fazah.

Moramo pa tu razlikovati:

- 1) podatke, ki so v okviru izračunanega tehničnega izraza produktivnosti;
- 2) podatke, ki se nanašajo globalno na podjetje kot celoto.

Pri ekonomski strani produktivnosti vzamemo v obzir podatke oseb in delovnih ur kot pri fizičnem izrazu produktivnosti. Pri tem razlikujemo stvarne in predvidene podatke, kakršni bi morali biti z ozirom na določeno organizacijo.

Ekonomski rezultati se lahko izboljšajo relativno in absolutno. Relativno se ekonomski rezultati izboljšajo, če se poveča proizvodnja, oziroma če se izboljša tehnična stran produktivnosti, ne da bi se pri tem povečala še sama ekonomičnost poslovanja. Fiksni stroški ostanejo isti, samo da se razdelijo na večji obseg proizvodnje. Če pa se fiksni in variabilni stroški znižajo in se zaradi izboljšanja tehnološkega procesa potroši manj surovin in porabi manj delovnih ur, potem so se ekonomski odnosi izboljšali absolutno.

Glavni faktor povečanja produktivnosti dela je človek. Neizodostno strokovno znanje je v veliki meri vzrok za nizko produktivnost. Zato je naša prva naloga, da omogočimo povišanje kvalifikacij vseh delovnih ljudi.

II. Znanstveno raziskovalno delo.

Ena osnovnih nalog je tudi organizirati, razvijati in z vsemi razpoložljivimi sredstvi pomagati znanstvenim raziskavam in s temi rezultati omogočiti povečanje produktivnosti dela.

Načelnji načini za povečanje produktivnosti so še: merjenje in analiza produktivnosti, organizacija proizvodnje, specializacija in kooperacija, ekonomska stimulacija, tehnični zakoni.

Samo tedaj, ko produktivnost dela postane stvar vseh, od članov delovnega kolektiva pa do organov oblasti in uprave, bo produktivnost naglo rastla. To pa se predvsem doseže s sistemom nagrajevanja.

Vloga embalaže v povečanju produktivnosti dela

Embalaža se deli na dve glavni skupini: komercialna embalaža, ki vpliva na produktivnost dela pri samopostržbi, in transportna embalaža. Indirektna zveza embalaže s produktivnostjo dela je predvsem v njeni osnovni funkciji, da zaščiti blago. Na direktno zvezo embalaže s produktivnostjo pa gledamo z dveh stališč:

- 1) z aspekta produktivnosti dela v procesu proizvodnje embalaže,
- 2) pri potrebi embalaže.

Produktivnost dela v tekstilni industriji v Jugoslaviji

V tekstilni industriji so po vsem svetu že zelo zgodaj opazili prednosti dobre organizacije za večjo produktivnost dela. Nekatere veje tekstilne industrije, posebno bombažne predilnice, v nekaterih deželah sistematično spremljajo povečanje produktivnosti in imajo odlične rezultate. Francija,

Nemčija, Avica, Belgija, Avstrija imajo odlično organizirano službo merjenja, spremljanja produktivnosti.

Tudi pri nas je tekstilni institut v Mariboru začel z analizo tehničnega in ekonomskega izraza produktivnosti v bombažnih predilnicah v LRS in FLRJ. Pri teh analizah se je pokazalo, da je treba izdelati posebno metodologijo za merjenje produktivnosti, ker so opazili, da podatki niso zbrani na enaki bazi in da je treba upoštevati tudi zastarelost strojnega parka. Leta 1959 je začel meriti produktivnost dela v tekstilni industriji v FLRJ Zavod za napredek tekstilne industrije v Beogradu.

PREGLAD PRODUKTIVNOSTI DELA V TEKSTILNI TOVARNI "NOVOTSEKS"
NOVO MESTO

Obrat predilnica mikane preje

Leto	Ustvarjena proizv. v kg	Potrošene delov. ure	Produk- tivnost	Indeks
1948	16.100	128.550	0,13	10,6
1949	300.970	137.536	2,19	179.5
1950	260.728	153.860	1,69	138.5
1951	271.983	290.530	0.94	77.-
1952	218.562	280.680	0,78	63.9
1953	137.137	136.327	1,00	81.9
1954	202.454	150.930	1,34	109.8
1955	171.315	151.136	1,13	92.6
1956	196.747	161.070	1,22	100.0
1957	232.059	164.626	1,41	115.5
1958	216.232	288.688	0,74	60.6
1959	203.775	141.640	1,44	118.0
1960	304.774	128.648	2,37	194.2

Leta 1948 so pričeli s poiskusno proizvodnjo mikane preje. S tem si lahko tudi razložimo izredno nizko produktivnost v tem letu, ki znaša 0,13, to se pravi, da na eno delovno uro odpade 0,13 kg preje. Že naslednje leto pa se je produktivnost zelo povečala in je dosegla celo 2,19, kar je poleg leta 1960, ko je bila produktivnost 2,37, največ, kar je bilo sploh doseženega.

V letu 1960 je bilo doseženih največ kg preje na eno delovno uro, nasprotno pa je bil najslabši rezultat v letu 1958 in sicer 0,47 kg na eno delovno uro. Pri tem pa ni upoštevano leto 1948, ker je bila proizvodnja poiskusnega značaja in tudi delovna sila še ni bila dovolj strokovna.

Obrat tkalnica

Leto	Ustvarjena proizv. v m ²	Potrošene delovne ure	Produktivnost	Indeks
1953	494.791	237.354	2,08	113,6
1954	698.340	266.253	2,62	143,1
1955	542.490	308.009	1,76	96,1
1956	530.677	318.396	1,66	90,7
1957	602.141	315.874	1,91	104,3
1958	552.351	302.082	1,83	100,0
1959	484.758	265.117	1,82	99,4
1960	612.411	301.330	2,32	126,7

Od leta 1947 so v tkalnici proizvajali samo mikane tkanine. Šele leta 1952 so pričeli s proizvodnjo česanih tkanin. Produktivnost je izračunana skupaj za mikane in česane tkanine in sicer od leta 1953 dalje. Produktivnost dela je bila največja 1954. leta, ko je bilo izdelanih povprečno 2,62 m² na eno delovno uro. Ta rezultat pa ni realen, ker so bile takrat tkanine slabše kvalitete ter so imele nižjo gostoto in težo. Najnižja produktivnost je bila leta 1956 (samo 1,66). Sicer pa vidimo, da je indeks za posamezna leta zelo različen in da produktivnost zelo koleba, za kar je deloma vzrok tudi zastarelost strojnega parka.

Obrat predilnica česane preje

Leto	Ustvarjena proizvodnja v kg	Potrošene delovne ure	Produktivnost	Indeks
1958	43.400	73.846	0,59	52,7
1959	297.626	342.989	0,87	77,6
1960	540.538	477.465	1,12	100,0

Obrat predilnica česane preje se nahaja v Metliki. S proizvodnjo česane preje so pričeli šele 1958. leta in je bila produktivnost takrat še zelo nizka - 0,59 kg na eno delovno uro. Najvišja je bila 1960. leta - 1,12 kg na eno delovno uro. NOVTEKS je edina tekstilna tovarna v Sloveniji, ki proizvaja česano prejo.

Metka Hren

NEKAJ NAVODIL O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

(Nadaljevanje)

Posebna doba

Za pokojnino se šteje čas ilegalnega revolucionarnega dela pred 6. aprilom 1941, prebit v državi ali v tujini in sicer:

- 1) čas, ko je bil zavarovanec kot revolucionarni delavec na odgovornih mestih v revolucionarni politični organizaciji, če mu je bilo to delo edini poklic, ali če se zaradi tega dela ni mogel zaposliti;
- 2) čas, ko je bil zavarovanec zaradi revolucionarnega dela v zaporih, taboriščih ali internaciji;
- 3) čas, ko zavarovanec ni bil v rednem delovnem razmerju, zato ker mu je delovno razmerje prenehalo kot članu revolucionarnega gibanja ali zato ker mu je bilo kot takemu onemogočeno, da bi se bil zaposlil.

Tistim, katerim se ilegalno revolucionarno delo šteje za pokojnino po prvem odstavku tega člena, se šteje za pokojnino tudi ves čas, ko niso bili v delovnem razmerju zaradi bolezni in poškodb zadobljenih pri revolucionarnem delu ali zaradi poškodb in bolezni zadobljenih zaradi odvzema prostosti, grdega ravnanja in preganjanja zaradi udeležbe pri tem delu.

Za pokojnino se šteje čas, prebit v Jugoslaviji pred 6. aprilom 1941:

- 1) v stavki,
- 2) izven delovnega razmerja, če je zavarovancu prenehalo delovno razmerje zaradi tega, ker je stavkal, vendar v vsakem posameznem primeru največ šest mesecev.

Dvojno se šteje za pokojnino čas do 15. maja 1945, ki ga je prebil zavarovanec:

- 1) v partizanskih odredih Jugoslavije, v narodnoosvobodilni vojski Jugoslavije in v Jugoslovanski armadi;
- 2) na aktivnem in organiziranem delu v narodnoosvobodilnem boju;
- 3) v zaporih, taboriščih in internaciji, če se je boril ali izvrševal naloge narodnoosvobodilnega gibanja in bil pri tem ujet ali prijet, ali če se je kot pripadnik revolucionarnega gibanja leta 1941 znašel v zaporu in je v zaporu, taborišču ali v internaciji nadaljeval delo za narodnoosvobodilno gibanje oziroma če je bil organizator gibanja in je s svojim delovanjem v zaporu, taborišču ali interna-

ciji organiziral, krepil in razvijal narodnoosvobodilno gibanje. Pogoji pa je, da se je po prihodu iz zapora, taborišča ali internacije postavil na razpolago narodnoosvobodilnem gibanju in nadaljeval aktivno delo za gibanje;

- 4) v bivši španski republikanski armadi ali v oboroženih vojaških formacijah protifašističnega gibanja ali pa v oboroženem protifašističnem boju v drugih državah;
- 5) v zavezniških vojskah ali pri izvrševanju vojaških nalog v konvojih zavezniških mornaric v dobi po 6. aprilu 1941, če se je vrnil v Jugoslavijo do uveljavitve tega zakona.

Zavarovancu, ki ne izpolnjuje pogojev iz prvega odstavka 31. člena tega zakona, se šteje za pokojnino o dejanskem trajanju čas do 15. maja 1945, ko je aktivno sodeloval v narodnoosvobodilnem gibanju in dalj časa stalno opravljal posamezne naloge oziroma dolžnosti ali zadeve v odborih, zavodih ali organizacijah narodnoosvobodilnega gibanja ali je to delal po njihovih nalogah ne glede na to, ali je opravljal to delo na osvobojenem ali na neosvobojenem ozemlju. Čas iz prejšnjega odstavka se šteje za pokojnino zavarovancu, ki je stopil v delovno razmerje do konca leta 1946.

Zavarovancu, ki ni stopil v delovno razmerje do konca leta 1946, se šteje čas iz prvega odstavka tega člena za pokojnino, če ima delovno dobo najmanj 15 let. V teh 15 let se šteje tudi čas, ki se prizna zavarovancu za pokojnino po prvem odstavku 31. člena tega zakona.

Za pokojnino se šteje čas oziroma obdobja v razdobju od 6. aprila 1941 do 15. maja 1945, ko zavarovanec - jugoslovanski državljan ni bil v delovnem razmerju:

- 1) če je bil odpuščen z dela zaradi svojega protifašističnega zadržanja ali zaradi narodnostne ali verske pripadnosti, ali če je iz teh razlogov sam zapustil delo;
- 2) če je zapustil delo v vojaškem uradu ali podjetju;
- 3) če mu je prenehalo delovno razmerje zaradi odprave ali prenehanja civilnega ali vojaškega urada ali zavoda, v katerem je bil na delu oziroma službi;
- 4) če je prenehalo delovno razmerje zavarovanki po odločbi okupatorskih organov kot posledica diskriminacije proti ženskam;
- 5) če je moral prekiniti delovno razmerje zaradi tega, ker je bil zaradi splošnega preganjanja ljudi zaradi protifašističnega zadržanja ali zaradi narodnostne ali verske pripadnosti prisiljen zapustiti svoje stalno prebivališče;

6) če je bil z odločbo okupacijskega kvizlinškega organa administrativno upokojen.

1./ Za pokojnino se šteje čas, ko je bil zavarovanec -jugoslovanski državljan po 6. aprilu 1941 v ujetništvu okupatorja in njegovih zaveznikov ali na prisilnem delu v državi ali v tujini, ali pa kot žrtev fašizma zaprt, interniran, konfiniran ali prisilno izseljen, če je bil neposredno pred tem v delovnem razmerju ali mu je delovno razmerje pred tem prenehalo iz kakšnega od razlogov, ki so navedeni v 33. členu tega zakona, ali če ima delovno dobo najmanj 15 let.

2./ Zavarovancu -jugoslovanskemu državljanu se šteje za pokojnino tudi čas, ki ga je zaradi udeležbe v bivši španski republikanski armadi ali v oboroženih vojaških formacijah protifašističnega gibanja ali v oboroženem protifašističnem boju v drugih državah prebil v zaporih, taboriščih ali internaciji, če je bil neposredno pred vstopom v te oborožene formacije oziroma v ta boj v delovnem razmerju ali ima delovno dobo najmanj 15 let.

3./ V delovno dobo 15 let iz prvega in drugega odstavka tega člena se šteje tudi čas, ki se prizna zavarovancu za pokojnino po prvem odstavku 31. člena tega zakona.

4./ Čas, ki se prizna za pokojnino po prvem odstavku tega člena, se šteje od odhoda zavarovanca v tujino do njegove vrnitve v državo, vendar največ do konca leta 1945. Čas po 1. januarju 1946 se šteje za pokojnino le tedaj, če se zavarovanec zaradi bolezni ali zaradi tega, ker je bil proti svoji volji pridržan v taborišču, ni mogel vrniti v Jugoslavijo, vendar se prizna največ do dneva, ko je bila končana repatriacija iz tiste države.

5./ Zavarovancu iz prvega odstavka tega člena, ki je po vrnitvi v državo po končani vojni stopil v delovno razmerje, se prizna za pokojnino čas od vrnitve v državo do vstopa v delovno razmerje do konca leta 1945. Zavarovancu, ki zaradi bolezni ali nezmožnosti za delo ni mogel stopiti v delovno razmerje v tem roku, se šteje za pokojnino čas od vrnitve v državo do konca leta 1945, če je stopil v delovno razmerje v šestih mesecih po prenehanju bolezni oziroma nezmožnosti za delo.

6./ Določbe četrtega in petega odstavka tega člena veljajo tudi za osebe iz drugega odstavka tega člena, ki so bile po 6. aprilu 1941 v zaporih, taboriščih ali internaciji.

Zavarovancem - bivšim državnim uslužbencem, ki po 15. maju 1945 niso bili prevzeti v službo, se šteje za pokojnino čas prenehanja službe do ponovnega vstopa v službo, če so znova

stopili v službo do konca leta 1945.

Zavarovancem, ki so bili odpeljani v ujetništvo kot aktivni oficirji, podoficirji ali vojaški uslužbenci predvojne Jugoslavije in so bili po vrnitvi iz ujetništva dani na razpolago Jugoslovanski ljudski armadi, se šteje za pokojnino čas, ko so bili na razpolago od vrnitve iz ujetništva do 26. julija 1946.

Mimica Seničar

TUDI MLADINA JE DELAVNA

Mladinska organizacija podjetja SGP PIONIR v Novem mestu je organizirala tekmovanje med mladinskimi aktivni na področju novomeške občine v počastitev dneva republike.

Sodelovalo je pet aktivov: Mladinski aktiv iz Birčne vasi, SGP Pionir, Učiteljišče Novo mesto, Industrija motornih vozil in NOVOTEKS.

Tekmovali smo v naslednjih disciplinah:

- 1) kegljanje
- 2) streljanje
- 3) šah in
- 4) mali nogomet.

Naš aktiv je dosegel 150 točk in zasedel drugo mesto.

Zdaj pa še nekaj besed o dosedanjem delu mladinskega aktiva v Novoteksu.

Na polletni sindikalni konferenci smo prikazali našo mladino v vse prej kot lepi luči. Rekli smo, da mladina noče delati, da je mladina neaktivna in nezainteresirana.

V razdobju od konference do danes bi pa lahko že malo drugače govorili.

V zgodnji jeseni smo organizirali izlet na Mirno goro. Izleta se je udeležilo 35 mladincev. V lepem sončnem jesenskem dnevu je vsakdo našel razvedrila. Na jasi sredi gozda so se eni zabavali z odbojko, drugi zopet s perjanico itd. Vsak je dejal, da si želi še takega izleta, vendar sedaj ne moremo teh želja uresničevati zaradi zime. Izlete bomo nadaljevali spomladi, do takrat se bomo pa udeleževali na drugih področjih. Med drugim je občinski mladinski komite organiziral tudi takozvano "Šolo za življenje". Šolo bo obiskovalo pet

mladink. Samo pet zato, ker so ostali anganžirani že z večerno politično šolo.

Želja mladincev je tudi bila, da bi izvedli v zimskem času mladinski ples. Do sedaj se še ni pokazalo zanimanje v taki meri, da bi to lahko izvedli, poleg tega pa imamo še težave z godbo.

In še nekaj o delu mladine v organih samoupravljanja. V delavskem svetu in svetih enot je 8 članov mladine, v upravnem odboru sta 2 in v upravnem odboru sindikata pa so 3 člani mladine. Člani organov samoupravljanja, ki zastopajo mladino, pa niso samo člani po številu, ampak se vneto udeležujejo diskusij s predlogi. Vsakdo je seznanjen z novim sistemom nagrajevanja in z različnimi novimi problemi, ki so ob tem pojavljajo, tako da se lahko vsakdo aktivno udeležuje raznih razprav.

Vse to dovolj jasno kaže, da mladina danes ni več kamen spotike na vsakem sestanku, ampak lahko pričakujemo, da bo sčasoma njeno delo še bolj vidno.

M.Č.

NOVOMEŠKI TEKSTILI MED VOJNO

O tem, kako se je pričelo delo za pomoč partizanom, sem že pisal. V letu 1942, ko je bil razmah partizanske vojske največji, so celo mikalniki v naši tovarni obratovali za partizane. Ker je bil sin takratnega lastnika Povha - Dušan v povezavi z osvobodilno fronto, smo nekega dne delali v eni popoldanski izmeni tudi za partizane. Cela stvar se je odvijala tako, le:

Zaradi policijske ure smo delali od štirih do opoldne in od opoldne do osmih zvečer. Nekega dne pride Dušan v obrat in pravi takole: "Starega ni doma. Očistimo prvi del mikalnika, nato bomo odprli balo čistega materiala in ga predelali na stroju, kajti partizani potrebujejo v bolnici tudi gaze." Lotili smo se dela, z največjo hitrostjo očistili stroj ter pričeli mikati material. Nato smo ga lepo zapakirali in izročili delavcu Kavšku, ki ga je odpeljal na vozičku na postajo ter ga tam oddal na vlak. Čez nekaj dni smo dobili sporočilo, da se je vse srečno končalo in da je material prišel tja, kamor je bil namenjen. Seveda smo bili veseli, ker nam je vse lepo uspelo.

Tako je teklo življenje v tovarni vse do kapitulacije Italije leta 1943. Že drugi dan je tovarna obstala, kajti vsi smo odšli pod orožje partizanske vojske. Razšli smo se po raznih edinicah in z mnogimi se nismo nikoli več videli. Partizani so bili v Novem mestu gospodarji skoro dva meseca, nato pa so se morali umakniti pred močnim navalom Nemcev. Za časa narodnoosvobodilne oblasti pa ni bilo prizanešeno mestu. Nemška letala so ga parkrat močno bombardirala. Med enim teh bombnih napadov je težka bomba padla tudi pred našo tovarno in jo popolnoma onespobila za delo.

Boj se je nadaljeval v gozdovih in v tem boju je padlo do konca vojne štirinajst delavcev iz takratne predilnice Fovh. Z ozirom na to, da nas je bilo tam zaposlenih okoli petinštirideset, je padel vsaki tretji delavec, kar je zelo veliko za eno samo delovno skupino.

To naj bi bil bežen spomin na delo in borbo tekstilnih delavcev Novega mesta, na kar sem se spomnil po dvajsetih letih, da bi današnji mladi ljudje izvedeli, kakšna je bila borba prednikov, ki počivajo danes v grobovih širom naše domovine in ki so dali življenje za svobodo pa tudi za ime NOVE TEKS-a, v katerem danes delamo in smo sami svoji gospodarji.

Stane Židanek

BILI SMO NA EKSURZIJI

Ze dalj časa je tako med mojstri kot med tehniki tlela želja, da bi podjetje organiziralo večjo ekskurzijo. Da bi spoznali tudi ostale tovarne sorodne stroke je bila v mesecu novembru organizirana ekskurzija v tekstilne tovarne v Hrvaško Zagorje.

Zaradi velikega števila udeležencev smo se udeležili ekskurzije v dveh izmenah. Zaradi udeležbe "Metličanov" smo se odpeljali ob 6 uri zjutraj proti Oroslavju. Vožnja ni bila dolgočasna, zato smo kmalu prispeli do zelo znanega gradu Mokrice, kjer smo zavili proti Hrvaškem Zagorju. Od Zaprešiča smo se vozili še približno eno uro in že smo bili v Oroslavju. Cesta od Zaprešiča do Oroslavja je zelo slaba, sicer bi jo prevozili v pol ure.

Pred tovarno nas je presenetil lepo urejen vhod. Sprejel nas je tovariš tehnični vodja s pomočnikom in nam razkazal podjetje, katero združuje bivšo tovarno Zagorsko in

Freslico, ki je po vojni izgorela. Videli smo veliko starih bombažarskih strojev, katere pa že izpodrivajo novi. Tovarna proizvaja v glavnem bombažne in polvolnene tkanine, manj pa česanih tkanin. Ves čas ogleda so nam bili na razpolago obratovodje oddelkov kakor tudi mojstri.

Po ogledu podjetja smo se zbrali v posebni sejni sobi, kjer smo se pogovarjali s tehničnim vodjem podjetja. Zvedeli smo, da delajo novo bombažno predilnico, katera jim bo omogočila boljšo proizvodnjo. V perspektivnem planu imajo tudi gradnjo ostalih oddelkov, kajti dosedanji so zaradi združitve dveh tovarn zelo tesni. Sedaj zaposlujejo približno 1700 ljudi. Po prijateljskem razgovoru smo se toplo poslovili, kajti čakal nas je še ogled dveh tovarn.

Kmalu smo bili v Zaboku. To je center Hrvaškega Zagorja in je tudi važno cestno in železniško križišče. Na cesti, ki je dolga šest kilometrov, smo štirikrat prekoračili progo, kajti ta predel je zelo gričevnat in podoben naši Dolenjski. Tudi v Zaboku je bil sprejem v podjetju pristrčen in ogled tovarne zelo zanimiv. Videli smo namreč razlike med našim podjetjem in njihovim, ki je večji od našega. Vendar ta podjetja, ki so bila že pred vojno grajena, niso tako lepo urejena, kot bi bila, če bi se gradila danes po načrtih. V njih vidimo na eni strani zastarele stroje, na drugi strani pa čisto moderne.

Ker nas je čas lovil, smo tudi od tu hitro krenili proti Krapini. V Krapino smo prišli okoli 13 ure, zato tudi ni bilo uslužbencev in tehnikov, ki bi nas lahko vodili po podjetju, ker tam ob sobotah zapustijo pisarne že ob dvanajsti uri.

Ta tovarna je bila za nas, ki še nismo videli popolne predilnice česane volne, čisto nekaj novega. Tu imajo ves postopek od sortirnice, pralnice, pa do izdelave gotove česane preje. Videli smo lepe stavbe; prostori so dobro razsvetljeni, brez prepaha in toplo ogrevani. Vidi pa se, da tu zelo primanjuje dobrih strokovnih kadrov in prave organizacije dela. To je tudi povedal tehnik, ki nas je vodil po oddelkih. Seveda pa moramo upoštevati, da je to podjetje še v izgradnji in se šele ureja.

Na poti domov smo se ustavili v enem najlepših krajev Zagorja, ob spomeniku Vladimirja Nazorja. Na tem mestu je Nazor napisal himno "Lepa naša domovina". Potem smo se vozili preko vasi, ki ležijo zelo visoko. Zato so bile ceste zelo strme in so imele veliko serpentin. Vornja je bila lepa in zanimiva. Večina nas še ni bila v teh krajih, zato smo opazovali okolico in kramljali. Nenadoma pa smo se znašli pred hišo, ki nam je bila že vsem znana. Nekako čudno nam je bilo pri srcu,

ko smo prestopili prag Titove rojstne hiše. Ogledali smo si razne predmete, ki jih je uporabljal Tito v mladosti in med narodnoosvobodilno borbo. Ob koncu smo se podpisali v knjigo spominov in se poslovili.

Po celodnevni vožnji smo si že kar želeli, da se nekje ustavimo in malo pokrepčamo. To smo storili v prijetni krčmi na Bizeljskem. Škoda, da nismo imeli več časa, kajti bilo je prijetno in ljudje so bili zelo gostoljubni.

Pravočasno smo prispeli v Novo mesto, kajti naši tovariši iz Metlike so morali na vlak. Videti je bilo, da so bili vsi udeleženci zadovoljni z ekskurzijo in čitali si jim iz obraza, da si takih ekskurzij še želijo.

Janez Zupančič

USTANOVILI BOMO MOTO KROŽEK

Že večkrat se je med člani kolektiva pojavila misel, da bi v okviru sindikalne podružnice ustanovili moto-krožek, vendar do ustanovitve še ni prišlo zaradi raznih vzrokov. V zadnjem času pa so člani spet izrazili željo, da se vzame vprašanje ustanovitve krožka v ponovno razpravo in da se ukrene vse potrebno, da se moto krožek čimprej ustanovi. Upravni odbor sindikalne podružnice je na seji obravnaval ustanovitev krožka in sklenil, da se predlog članov upošteva, saj je porast motorizacije vsako leto večji.

Do sedaj se je za moto krožek prijavilo 130 članov. To število pa se bo verjetno še precej povečalo. Sklican je bil že informativni sestanek prijavljenih. Na tem sestanku so bili v pripravljalni odbor izvoljeni naslednji tovariši: Franjo Kelnar, Vladimir Marčič, Franc Sitar, Anica Adamič, Franc Božič. Naloga odbora je, da pripravi vse potrebno za ustanovitev moto krožka do ustanovnega občnega zbora, ki bo v januarju 1962. leta.

Na sestanku so obravnavali vprašanje bodočega dela krožka. Iz razprave je razvidno, da bi bilo delo krožka predvsem šolanje voznikov amaterjev in popravljanje vozil članov.

Za šolanje voznikov bo organiziran tečaj predvidoma v februarju 1962. Krožek si bo prizadeval, da bo nabavil lastna vozila. Če pa to ne bo mogoče, si bomo izposodili vozila od Avtomoto društva Novo mesto.

Za popraviljanje vozil članov bi se organizirala lastna delavnica, opremljena z orodjem. V delavnici bi popravljali kolesa in motorna vozila. Večje število članov kolektiva se vozi na delo v podjetje s kolesi ali motornimi vozili in večkrat se dogodi, da se kateremu vozilu pokvari. V takem primeru bi vozilo oddal v delavnico in ob koncu dela bi že bilo popravljeno za minimalno plačilo.

Moto krožek bi deloval v okviru Avtomoto društva Novo mesto in bi člani krožka imeli vse iste pravice in dolžnosti kot člani tega društva.

Prvi korak k ustanovitvi je storjen. Ustanovitev in delovanje pa bo odvisna predvsem od članov samih. Če bo za krožek veliko zanimanje, bo tudi delovanje uspešno in lahko pričakujemo vsestranske pomoči od podjetja.

V. M.

ŠPORTNE IGRE MED ODDELKI

Športne igre med oddelki v počastitev dneva republike so končane.

V skupni razvrstitvi so pri moških zmagali zunanji obrati s 37 točkami pred apreturo z 28 točkami, predilnico Novo mesto s 26,5 točkami, upravo s 26 točkami, predilnico Metlika s 25,5 točkami in tkalnico z 20,5 točkami.

Pri ženskah, ki so tekmovalle samo v lahki atletiki, pa je zmagala predilnica Novo mesto pred upravo, tkalnico, apreturo in predilnico Metlika.

Zunanji obrati so zmagali zasluženno, saj so osvojili dve prvi mesti, tri druga mesta in dve tretji mesti.

Zmagovite ekipe v posameznih panogah in najboljši posamezniki so prejeli nagrade.

V balinanju so bili v finalu doseženi naslednji rezultati:

ZO : apretura 13 : 8
ZO : uprava 13 : 12
apretura : uprava 13 : 6

V borbi za 4. do 6. mesto pa so igrali:

tkalnica : predilnica Novo mesto 13 : 6
tkalnica : predilnica Metlika 13 : 7
predilnica Novo mesto : predilnica Metlika 13 : 9

Tako so v balinanju zmagali zunanji obrati pred apreturo, upravo, tkalnico, predilnico Novo mesto in predilnico Metlika.

V vlečenju vrvi so zmagali zunanji obrati pred apreturo, tkalnico, predilnico Metlika, upravo in predilnico Novo mesto.

S. M.

NAŠA KRONIKA

V novembru in decembru so se poročili:

Marija Ivec - poročena Bučar, Draga Sladič in Ivan Pete, Marija Rožnik in Miha Udovč, Jožefa Cesar - poročena Bukovec, Vida Mikec - poročena Mikolič, Anica Progar in Franc Luzar, Vera Štravs - poročena Fišter, Martina Brezovar - poročena Čečelič, Milka Marinčič - poročena Stariha, Martina Gornik - poročena Črnič, Marija Horvat - poročena Ribarič, Milena Hudorovac - poročena Hudorovac in Ivan Kočever.

Rodile pa so:

Joža Cesar - punčka, Nada Vidic - dva fantka, Anica Mervar - dva fantka, Anica Štih - fantka, Jelka Čečelič - fantka, Slavka Cujnik - fantka in Joža Zupančič - fantka.

Novoporočencem, vsem mamcam in novorojenčkom najlepše čestitke in najboljše želje !

V podjetje so prišli:
Vekoslav Polak in Alojzija Dvornik.

Podjetje so zapustili:
Rozalija Pepelnak, Ivan Gregorič, Marija Nemanič, Alojzija Klančar, Anica Tomc in Frančiška Žugelj II.

V JLA so odšli:
Miran Simič, Anton Kaferle in Marjan Ovniček.

Stanje zaposlenih na dan 25/12-1961 je 716.

Od tega je 220 moških in 496 žensk. Uslužbencev je 99, delavcev 608 in 9 vajencev.

ENA ZA RAZVEDRILO

Iz naše prodajalne

Nekega dne je prišla v našo prodajalno kmečka ženica in vprašala: "Ali je tukaj trgovina z napako?"

Prodajalka, ki je približno vedela za kaj gre, jo je hudomušno vprašala: "Ja, gospa, s kakšno napako pa? Veste vsaka trgovina ima svoje napake".

Ženica je bila malo zmedena, ker je mislila, da prodajalka ne ve, da sprašuje za trgovino, kjer prodajajo blago s popustom zaradi napak.

S. B.